

**S F Â N T U L
E F R E M S I R U L**

ERMINII SCRIPTURISTICE

Traducere din limba greacă veche, introducere și note
ALEXANDRU PRELIPCEAN

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2018

CUPRINS

<i>Sfântul Efrem Sirul: diaconul poet și teolog al Bisericii creștine</i>	7
Notă asupra ediției	15

1

Erminii veterotestamentare

Cuvânt despre Cain și despre glasul lui Abel	21
Despre cumpătare, despre cum să nu-i invidiem pe păcătoșii care se opun timpului și despre Noe	36
Cuvânt despre Avraam și Isaac (primul cuvânt)	37
Cuvânt despre Avraam și Isaac (al doilea cuvânt)	48
Cuvânt despre Avraam	61
Cuvânt despre Lot și despre încredințare	68
Cuvânt despre preafrumosul Iosif	72
Cuvânt la Sfântul Ilie, prorocul	100
Cuvânt la profetul Iona și despre pocăința ninivitenilor	107
Cuvânt la profetul Daniel și la Sfinții trei tineri. Pentru cel ce spune: timpul este ispititor, nu pot să mă mântuiesc	132
Răspuns unui frate, despre Eli, preotul	135
Întrebări și răspunsuri	142
Fragmente (I)	160

2

Erminii neotestamentare

Cuvânt, când magii au sosit în Ierusalim	167
Cuvânt la Schimbarea la Față a Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos	171

Omilie despre femeia păcătoasă	185
Cuvânt despre Pătimirea Mântuitorului	204
Cuvânt în Vinerea Pătimirilor	
despre tâlhar și despre Cruce	212
Cuvânt despre tâlharul de pe cruce	221
Cum a intrat în Rai tâlharul, mai înainte de Înviere	232
Cuvânt de început despre Sfânta Cruce	
și despre lemnul cel sfânt al Crucii	234
Cuvânt de început despre Înviere	
și despre Sfântul Mormânt	239
Fragmente (II)	245
Indice de referințe scripturistice	249

Sfântul Efrem Sirul: diaconul poet și teolog al Bisericii creștine

Cunoscut mai cu seamă datorită rugăciunii *Doamne și Stăpânul vieții mele*, rostită în cadrul Postului Mare, Sfântul Efrem Sirul (306 – 9 iunie 373 d.Hr.) rămâne în spațiul românesc încă un Părinte al Bisericii nevalorificat la adevărata valoare¹.

În ceea ce privește creionarea surselor biografice, trebuie să spunem că ele sunt multiple și provin din diferite spații. Deși sunt cunoscute mai multe *Vita*, inclusiv una de proveniență siriacă², dublate de cuvântări encomiastice, precum

¹ Despre contribuția teologiei românești, vezi: Lect. univ. dr. Varlaam MERTICARIU, *Literatura patristică în teologia românească (I). Bibliografie*, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009, pp. 639-660.

² Pentru mai multe informații privind această *Vita*, vezi următoarele studii (în ordine cronologică): Edward George MATHEWS, „The Vita Tradition of Ephrem the Syrian, the Deacon of Edessa”, în: *Diakonia*, XXII (1988-1989), pp. 15-42; Joseph Phillip AMAR, *The Syriac „Vita” Tradition of Ephrem the Syrian*, Ph.D. dissertation, The Catholic University of America, 1988 (în manuscris; tipărită sub același titlu în col. CSCO, 629/ CSCO *Scriptores Syri*, 242, Peeters Publisher, Louvain, 2011); Anton SCHALL, „Die syroaramäische Vita Sancti Ephraem Syri: Geschichtlicher und sprachlicher Ertrag”, în: Werner DIEM/ Abdoldjavad FALATURI (ed.), XXIV. *Deutscher Orientalistentag vom 26. bis 30. September 1988 in Köln: Ausgewählte Vorträge*, (Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft, Supplement 8), Franz Steiner, Stuttgart, 1990, pp. 99-104; Joseph Phillip AMAR, „Byzantine Ascetic Monasticism and Greek Bias in the Vita Tradition of Ephrem the Syrian”, în: *Orientalia Christiana Periodica*, LVIII (1992), 1-2, pp. 123-156; IDEM, „An Unpublished Karšûnî Arabic Life of Ephrem the Syrian”, în: *Le Muséon*, CVI (1993), 1-2, pp. 119-144; Edip AYDIN, „The Vita of St. Ephrem the Syrian”, în: *Gouden Hoorn: Tijdschrift over Byzantium*, VII (1999-2000), 2 (online: <https://goudenhoorn.com/tag/edip-aydin/> [citat 13 oct. 2017]); Nestor KAVVADAS, „Die Vita

cea redactată de Sfântul Grigorie de Nyssa³, precum și de surse istorico-hagiografice⁴, informațiile sunt incomplete și adeseori contradictorii.

Pe de altă parte, denumiri precum „chitara Duhului”⁵, „maestrul limbii siriene și poetul prin excelență al Siriei”⁶, „sursa de inspirație a formelor de poezie greacă”⁷, „clasicul Bisericii din Siria”⁸, „cel mai mare teolog sirian al epocii sale și al tuturor epocilor”⁹, ne arată valoarea incontestabilă a Sfântului Efrem, considerat de patrologi drept primul poet creștin al Bisericii.

Pe numele său sirian *Aphrêm* (ܐܦܪܗܡ ܘܘܢܝܘܨܝܢ), acest mare Părinte s-a născut în localitatea Nisibi din Siria, undeva pe la 306 d.Hr. După unele teorii părinții săi par a fi fost păgâni,

Ephrems des Syers in Edessa des 6. Jh.s: Versuch einer Interpretation”, în: Tinatin K_HIDESHELI/ Nestor K_AVVADAS (ed.), *Bau und Schrift: Studien zur Archäologie und Literatur des antiken Christentums für Hans Reinhard Seeliger*, (Jahrbuch für Antike und Christentum, Ergänzungs-band: Kleine Reihe 12), Westfalen: Aschendorff, Münster, 2015, pp. 255-264.

³ Γρηγορίου Νύσσης, *Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ὅσιον Πατέρα ἡμῶν Ἐφραίμ*, PG 46, 820-849.

⁴ Despre aceste surse, vezi: Sebastian BROCK, *L'ceil de lumière. La vision Spirituelle de Saint Éphrem*, traduit de l'anglais et du syriaque par Didier Rance, préface de Dom Louis Leloir, col. „Spiritualité Orientale”, 50, Abbaye de Bellefontaine, 1991, pp. 15-17; Ὅσιος ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ, *Ἔργα*, τόμος ἔκτος, κείμενο-μετάφραση-σχόλια ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνο Γ. Φραντζολά, Ἐκδόσεις „Τὸ Περιβολή τῆς Παναγίας”, Θεσσαλονίκη, 1995, pp. 17-18.

⁵ Στυλιανού Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, *Πατρολογία Β': ο τέταρτος αἰώνας (Ανατολή καὶ Δύση)*, ἔκδοση Β', Αθήνα, 1999, p. 327.

⁶ Ignatius Aphram I. BARSOU, *The scattered pearls: a history of Syriac literature and sciences*, translated by Matti Moosa, Gorgias Press, p. 229.

⁷ Παναγιώτη ΧΡΗΣΤΟΥ, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμος Ε': Πρωτοβυζαντινή περίοδος σ' και θ' αἰώνες, Δεύτερα ἔκδοσις, Εκδοτικός Οἶκος Κυρομανός, Θεσσαλονίκη, 2006, p. 581.

⁸ Δημήτριος Γ. ΤΣΑΜΗΣ, *Εκκλησιαστική γραμματολογία*, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη, 2001, p. 156.

⁹ Παναγιώτη Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ, *Εκκλησιαστική γραμματολογία: Πατέρες και Θεολόγοι του Χριστιανισμού*, τόμος Α', δεύτερη ἔκδοση, Εκδοτικός Οἶκος Κυρομανός, Θεσσαλονίκη, 2005, p. 277.

tatăl său fiind chiar preot al zeului Abnil, al cărui templu a fost distrus de împăratul Iovian. Se pare că el s-a căsătorit cu o creștină și că, în timpul nașterii Sfântului Efrem, era deja creștin. După o altă ipoteză, părinții au fost creștini și au dat copilului încă de la început o creștere evlavioasă¹⁰.

Nu este exclus ca formația sa intelectuală, alături de studiile de retorică, să fi fost desăvârșite de episcopul Iacob al Nisibiei (308-338) și de Afraat (+ după 345), primul scriitor bisericesc de origine siriană¹¹. A fost hirotonit diacon și a trăit în două „cetăți-țări” ca aspru ascet, fiind cunoscut sub denumirea siriană de *ihīdaiā*, termen cu care era desemnat *monahul* sau *eremitul*¹².

În lucrarea sa, *Poemele nisibene*, tânărul monah povestește încercările prin care a trecut patria sa în timpul ultimului război cu perșii. Din localitatea natală se mută, alături de alți creștini, la Edessa, unde va rămâne până la ultima suflare, deși *Sinaxarul* redactat de Simeon Metafrastul¹³ indică faptul că a plecat la Edessa pentru a se închina sfintelor moaște care se aflau în oraș, iar pe de altă parte, pentru a se întâlni cu un oarecare bărbat sfânt, ca să ia model de viață de acolo¹⁴. Aici, la Edessa, va înființa o Școală teologică, pe care o va ilustra cu minunatele sale lucrări din ultimii ani de viață¹⁵.

Ca ascet, Efrem a încercat să dea lucrărilor sale o notă caracteristică. A urmărit să redea mai cu seamă lupta duhovnicească pentru sfârșitul cel bun și mai puțin problemele teologice specifice epocii sale. Este caracteristic faptul că erminiile

¹⁰ Pr. Ioan G. COMAN, *Patrologie*, Sf. Mănăstire Dervent, ²1999, p. 144.

¹¹ Στυλιανού Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, *Πατρολογία Β'...*, p. 328.

¹² Στυλιανού Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, *Πατρολογία Β'...*, p. 328.

¹³ *** , *Viețile Sfinților*, pe luna ianuarie, Retipărite și adăugite cu aprobarea Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, după ediția din 1901-1911, Ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1993, pp. 558-564.

¹⁴ *** , *Viețile Sfinților*, pe luna ianuarie..., p. 559.

¹⁵ Pr. Ioan G. COMAN, *Patrologie...*, p. 145.

sale la cărțile Sfintei Scripturi sunt extrase din trăirea sa duhovnicească, iar cuvântul său este povățuitor, învățător și descriptiv în ceea ce privește virtuțile credinciosului. Asceza impregnată de iubirea reală pentru concetățenii săi devenea neîncetat busola care delimita întreaga sa acțiune¹⁶.

Ultimele zile ale vieții sale i-au fost îndurerate de o secetă grozavă, determinându-l să vândă tot ce avea pentru a le oferi săracilor. Obștescul sfârșit și-l dă în data de 9 iunie 373¹⁷. Despre felul său de viață și trăirea sa, iată cât de frumos mărturisește Sinaxarul, redând înseși cuvintele marelui ascet:

Nicidecum în toată viața mea n-am ocărăț pe Domnul și cuvânt nebun din buzele mele n-a ieșit. În toată viața mea n-am blestemat pe nimeni. Și nicidecum nu m-am certat cu vreunul dintre cei dreptcredincioși¹⁸.

Operele sale, traduse inițial în limba greacă¹⁹, au acoperit un număr semnificativ de *palette* teologice: de la interpretări

¹⁶ Στυλιανού Γ. Παπαδοπούλου, *Πατρολογία Β'...*, p. 329.

¹⁷ Pr. Ioan G. Coman, *Patrologie...*, p. 145.

¹⁸ ***, *Viețile Sfinților*, pe luna ianuarie..., p. 558.

¹⁹ Această realitate a traducerilor corpusului efremian a dat naștere la ceea ce patrologii contemporani denumesc „Efrem grecul” (ó „Έλληνας” Έφραίμ). În mod concret, prin acest termen este definită marea colecție a textelor grecești, care sunt prezentate ca fiind traduceri ale operelor Sfântului Efrem Sirul (Στυλιανού Γ. Παπαδοπούλου, *Πατρολογία Β'...*, p. 332). Despre existența acestor traduceri avem indicii încă din epoca lui Sozomen (vezi: Παναγιώτη Χρηστού, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμος Ε', p. 593). Același Papadopoulos indică cinci caracteristici ale acestui corpus, și anume: a) baza acestui corpus este dat de traducerile operelor poetului-teolog sirian în diferite limbi (latină, armeană, georgiană, etiopiană, siro-aramaică, arabă, coptă și slavă); b) cunoaștem doar trei texte care sunt traduceri autentice ale operelor Sfântului Efrem; c) cele mai multe texte traduse sunt de fapt falsificări ale originalului siriac sau sunt prelucrări, parafrazări sau compilații făcute după bunul plac al traducătorului; d) redarea originalului sirian după aceste traduceri este aproape imposibilă și e) fiindcă se ignoră isosilaba originalului efremian devine și mai dificil de a înțelege *problema* „Efrem grecul” (Στυλιανού Γ. Παπαδοπούλου, *Πατρολογία Β'...*, pp. 332-333). Vezi, de asemenea, și: D.

alegorice și duhovnicești la cărțile Sfintei Scripturi (din care ni s-au păstrat comentariile la *Facere, Ieșire, Iosua, Judecători, Regi, Iov, Proverbe*, precum și comentariul la Noul Testament, în traducere armeană), la imnuri, cuvântări și predici, împărțite de specialiști în *Memre (Cuvântări metrice)* și *Madrașe (Imne cantabile)*. Unele au conținut dogmatic, iar altele dețin un conținut moral-ascetic (*Despre pocăință, Despre feciorie, Funebre*, etc.)²⁰.

Ca poet, Sfântul Efrem a creat cea mai impunătoare lucrare poetică a Bisericii până în epoca Sfântului Roman Melodul²¹. În afară de comentariile, omiliile și imnele sale, Efrem a creat ceva cu totul unic în literatura bisericească, și anume, poezia creștină²². Amintim dintre acestea cele 77 *Poeme nisi-bene* (în care descrie nenorocirile orașului Nisibi în timpul războiului cu perșii și meritele unor episcopi în timpul asediului), cele 15 *Imne în cinstea lui Abraam de Kidun* și cele 24 *Imne în cinstea lui Iulian Saba*²³.

HEMMERDINGER ILIADOU, „Ephrem Grec”, în: Marcel VILLER (ed.), *Dictionnaire de Spiritualité Ascétique et Mystique. Doctrine et histoire*, 1959, coll. 800-815; Παναγιώτη ΧΡΗΣΤΟΥ, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμος Ε', pp. 593-594.

²⁰ Pr. Ioan G. COMAN, *Patrologie...*, p. 145. Vezi, despre conținutul lor, și: Δημήτριος Γ. ΤΣΑΜΗΣ, *Εκκλησιαστική γραμματολογία...*, p. 157.

²¹ În privința acestei relații și a influenței Sfântului Efrem asupra lui Roman Melodul, a se vedea următoarele lucrări și studii: William L. PETERSEN, *The Diatessaron and Ephrem Syrus as Sources of Romanos the Melodist*, col. „Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium”, 475, (Subsidia 74), Louvain, 1985; IDEM, „The Dependence of Romanos the Melodist upon the Syriac Ephrem: Its Importance for the Origin of the Kontakion”, în: *Vigiliae Christianae*, XXXIX (1985), pp. 171-187; Sebastian BROCK, „From Ephrem to Romanos”, în: *Studia Patristica*, vol. XX (1989), pp. 139-151 (republicare în: IDEM, *From Ephraem to Romanos Interactions between Syriac and Greek in Late Antiquity*, col. „Variorum Collected Studies Series”, 664, Aldershot, Ashgate, 1999, pp. 139-151); Manolis PΑPOUTSAKIS, „The Making of a Syriac Fable: from Ephrem to Romanos”, în: *Le Muséon*, vol. CXX (2007), 1-2, pp. 29-75.

²² Στυλιανού Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, *Πατρολογία Β'...*, p. 329. Despre importanța acestor poezii, precum și relația lor cu poezia ecleziastică grecească, vezi: pp. 330-332.

²³ Pr. Ioan G. COMAN, *Patrologie...*, p. 145.

Genul liric al Sfântului Efrem se sprijină mai cu seamă pe severitatea parasilabică, pe incomparabila repetare muzicală și pe bogatul paralelism. Metodele de exprimare și formele sale sunt, totuși, simple: apostroful, îndemnul, mărturisirea, implorarea, auto-osândirea, antiteza, rugămintea, iertarea de la Dumnezeu și de la oameni. El reușește să creeze o muzicalitate fermecătoare pentru cuvântul său, însă foarte des abundă în multe cuvinte și recapitulări, care sunt vizibile în spațiul străduințelor pastorale²⁴.

La ora actuală pomenirea Sfântului Efrem se face în diferite Biserici locale, și la date diferite: în a șaptea sâmbătă după Paști în Biserica Ortodoxă Siriană, la 1 februarie în Martirologiul Roman, în data de 28 ianuarie în Biserica Ortodoxă, în data de 9 iunie în Biserica Catolică și la 18 iunie în Biserica Maronită.

În finalul acestei scurte introduceri despre Sfântul Efrem Sirul, transpunem o rugăciune extrasă din învățătura acestui Părinte sirian (εὐχὴ ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ διδασκαλίας), cu speranța că vom imita și noi îndeaproape viața acestui mare Sfânt și, prin rugăciunile sale, se va aprinde în noi darul pocăinței și dorul iubirii celei dumnezeiești, pentru ca și Dumnezeu să rodească în sufletele noastre virtuțile și darurile rostite și scrise în operele cele inspirate ale autorului sirian:

Am păcătuit la cer și înaintea Ta, Doamne, Dumnezeule, Atotțiitorule, și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul Tău²⁵, cum nici să privesc și să văd înălțimea cerului din cauza nedreptăților mele celor multe, cum nici să rostesc cu buzele mele cele păcătoase numele Tău cel Preasfânt. M-am făcut pe mine însumi nevrednic față de cer și față de

²⁴ Στυλιανού Γ. Παπαδοπούλου, *Πατρολογία Β'...*, p. 331. Despre innografia Sfântului Efrem, vezi și: François CASSINGENA-TRÉVEDY, „L' hymnographie d'Éphrem le Syrien”, în: *Lettre de Ligugé*, 316 (2006), pp. 4-15.

²⁵ Lc. 15, 18-19.

pământ, fiindcă am înfuriat pe Stăpânul cel Preabun. Te rog, Stăpâne! Te rog să nu mă îndepărtezi de la fața Ta²⁶ și să nu Te îndepărtezi de la mine²⁷, ca să nu mă pierd. Căci, dacă harul Tău nu mă va acoperi, eu voi fi pierdut și voi fi acum precum praful în suflarea vântului²⁸ și voi ajunge ca și cum nu aș fi avut viață. Fiindcă am părăsit drumul meu, nu am zărit ziua cea bună. Adevărat, înăuntrul păcatelor, ziua care pare că este bună este de fapt plină de amărăciune. Dar și acum nădăjduiesc în harul Tău, că mă vei întări, astfel încât să mă îngrijesc pentru mântuirea mea. Acum cad [în genunchi] și Te rog, ajută-mă pe mine, cel care m-am îndepărtat de drumul dreptății. Lasă să vină peste mine mulțimea îndurărilor Tale, cum a fost asupra fiului risipitor²⁹, fiindcă mi-am cheltuit viața mea, risipind bogăția harului Tău. Miluiește-mă, Dumnezeu meu, și scoate de la mine răul pe care l-am făcut în viața mea cea ticăloasă. Miluiește-mă, precum ai miluit-o pe femeia cea desfrânată³⁰, și pe vameș³¹, și pe tâlhar³². Fiindcă pe aceștia, deși câtă vreme au fost pe pământ, toți Te-au respins, însă Tu, Doamne, i-ai primit și i-ai făcut locuitori ai Paradisului. Primește, deci, și pocăința mea, a robului celui netrebnic, fiindcă și pe mine toți m-au respins. Căci, Doamne, ai venit să chemi la pocăință nu pe cei drepecți, ci pe cei păcătoși³³. Ție Se cuvinte slava în vecii vecilor. Amin³⁴.

²⁶ Ps. 50, 13.

²⁷ Ps. 37, 22.

²⁸ Cf. Ps. 34, 5; Os. 13, 3; Is. 17, 13; 29, 5.

²⁹ Cf. Lc. 15, 20.

³⁰ Cf. Lc. 7, 48.

³¹ Cf. Lc. 5, 27.

³² Cf. Lc. 23, 43.

³³ Lc. 5, 32.

³⁴ Οσίου ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ, Έργα, τόμος δεύτερος, 2000, pp. 44-45.

Sub titlul *Sfântul Efrem Sirul: Erminii scripturistice*, redăm în traducere, după versiunea grecească³⁵, o mică parte din vasta operă a Sfântului Efrem Sirul, și anume acele cuvântări efremiene care analizează diferite texte sau evenimente cuprinse în Sfânta Scriptură³⁶. Acest prim volum al operelor Sfântului Efrem Sirul „prefățează” alte șapte volume pe care le-am gândit în cadrul colecției *Patristica* – seria *Traduceri*, și anume: volumul al doilea dedicat cuvântărilor despre a Doua Venire a Mântuitorului și despre Judecata de Apoi; al treilea volum cuprinde cuvântările de laudă închinat diferiților sfinți ai Bisericii creștine; al patrulea volum, intitulat *Îndemnuri la virtute*, compus din cele 50 de cuvântări parenetice către monahii din spațiul egiptean; al cincilea volum cuprinde cuvântări despre virtute și pocăință; al șaselea volum cuprinde cuvântări despre smerenie și alte cuvântări către monahi; al șaptelea volum cuprinde cuvântări despre suflet, patimi și rugăciune, iar ultimul volum dedicat operei Sfântului

³⁵ Ὁσίου ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ, Ἔργα, τόμος ἕκτος, κείμενο-μετάφραση-σχόλια ἀπό τὸν Κωνσταντῖνο Γ. Φραντζολά, Ἐκδόσεις „Τὸ Περιβολὴ τῆς Παναγίας”, Θεσσαλονίκη, 1995, pp. 47-69, 81-90 și Τόμος ἑβδομος, pp. 13-111, 199-337, 433-438.

³⁶ Despre această relație dintre textul Sfintei Scripturi și gândirea efremiană, vezi și opinia extrem de pertinentă a lui Dominique CERBELAUD: „Mai bine spus Scriptura locuiește de la un capăt la altul în propriul său text, fără a se putea distinge cu claritate întotdeauna între ele. Se întâmplă, e adevărat, să facă citate explicite, reperabile, chiar dacă își permite să retușeze textul biblic în virtutea constrângerilor prozodice care i se impun” (citată în: Sfântul ΕΦΡΕΜ ΣΙΡΙΑΝΟΥ, *Imnele Păresimilor, Azimelor, Răstignirii și Învierii*, trad., studiu introductiv și note de diac. Ioan I. Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2010, p. 9).

Efrem Sirul, intitulat *Despre fericire și suferință*, va cuprinde diferite cuvântări cu caracter moral. Așa cum vom vedea în paginile de mai jos, Sfântul Efrem a fost un mare interpret al celor două Testamente, aceasta arătându-ne că *Teologia* cea adevărată nu se face în afara textului sacru, cum nici în afara Bisericii, locul unde textul cel sfânt se citește în cadrul fiecărei Sfinte Liturghii.

Ne-am propus ca prezenta traducere să fie o pătrundere în scrisul și în trăirea autorului sirian. Dorind să ajungem la ținta noastră nu am încercat aici să intrăm în foarte multe detalii, în teorii care s-au creionat cu privire la paternitatea textuală, în interpretarea filologică, tocmai pentru a nu oferi lectorului nostru senzația de „sufocare”. Pe de altă parte, am ținut cont de considerația că destinatarii prezentei traduceri sunt în principal credincioșii, care sunt invitați să guste și să vadă *dulceața* acestui mare tezaur al Bisericii și, mai cu seamă, să se înfrupte din operele acestui mare ascet, poet și teolog sirian. Oricine poate observa în scrisul marelui Efrem chemarea lui Dumnezeu, chemare care astăzi este mai prezentă ca niciodată, și, în plus, odată chemați, să o confirmăm prin urmarea poruncilor, prin imitarea Sfinților și, mai ales, prin participarea la slujbele Bisericii, de unde viața noastră se îmbogățește prin prezența Fiului lui Dumnezeu, Hristos Domnul.

De asemenea, pentru trimiterile scripturistice ne-am folosit de ediția sinodală din anul 2008, corectând în mod tacit, acolo unde era necesar, trimiterile prezente în ediția grecească. În plus, acolo unde comentariile sau indicațiile editorului grec ni s-au părut absolut necesare sau prețioase le-am inserat în traducerea noastră, prin indicația *n.ed. grec.* Două din traduceri de mai jos au fost publicate inițial în două periodice teologice românești. Am indicat, desigur, acolo unde se întâlnesc aceste situații în prima notă de subsol.

În concluzie, cuvintele Sfântului Efrem Sirul nu sunt cuvinte care au fost rostite și care au murit. Ele sunt, în genere, cuvinte care dăinuiesc veșnic, iar simplitatea lor arată simplitatea și frumusețea Ortodoxiei, pe care Sfântul Efrem, prin fiecare rând al interpretărilor sale, ne îndeamnă să o cunoaștem. Cunoașterea vine din trăire, iar trăirea din experiență, par a fi cuvintele marelui Efrem.

ALEXANDRU PRELIPCEAN

1 noiembrie 2017,
La pomenirea Sfinților Cosma și Damian